

مروری بر نقش رسانه‌های آینده در سپهر تمدن نوین اسلامی

این مقاله به بررسی نقش رسانه‌ها و انتقال از رسانه‌های سنتی به رسانه‌های نوین می‌پردازد و تأکید می‌کند که رسانه‌های مشارکتی می‌توانند فضایی مردم‌سالارانه‌تر ایجاد کنند. همچنین، ضرورت شناخت و تطبیق انتظارات با ماهیت این رسانه‌ها برای بهره‌برداری بهینه از آن‌ها مورد تأکید قرار می‌گیرد. در سال ۱۴۰۱ این مقاله در وبگاه مرکز تحقیقات صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران منتشر شده است.

در دنیای امروز، رسانه‌ها نقش کلیدی در شکل‌دهی به افکار عمومی و فرهنگ جامعه ایجاد می‌کنند. این مقاله به بررسی نقش رسانه‌ها و تغییر پارادایم از رسانه‌های سنتی به رسانه‌های نوین می‌پردازد. جایگزینی رسانه‌های نوین به معنای حذف رسانه‌های سنتی نیست، بلکه این دو نوع رسانه به‌طور هم‌زمان وجود دارند و کارکردهای آن‌ها تحت تأثیر تغییرهای فناوری و اجتماعی قرار گرفته است.

پژوهش حاضر با استفاده از روش‌های اسنادی و کتابخانه‌ای به تحلیل روندهای آینده رسانه پرداخته و یافته‌ها نشان می‌دهد که رسانه‌های مشارکتی می‌توانند فضایی مردم‌سالارانه‌تر فراهم کنند. این رسانه‌ها به مردم فرصتی برای بیان نظرات و خواسته‌های خود می‌دهند. برای بهره‌برداری بهینه از این فرصت، شناخت دقیق رسانه‌های مشارکتی و تطبیق انتظارات با ماهیت آن‌ها ضروری است. رسانه‌ای که به‌عنوان یک تمدن شناخته می‌شود، باید مؤلفه‌هایی چون اخلاق و معنویت، امیدآفرینی، عدالت، ظلم‌ستیزی، آگاهی بخشی و قدرت اقناع را در خود داشته باشد.

جهان در حال گذار از عصر صنعت به عصر اطلاعات و دانش است و نیازهای معنوی بشر در این عصر اهمیت بیشتری یافته است. رقابت در آینده بیشتر در حوزه فرهنگ خواهد بود و جهان به سمت یک شبکه فرهنگی بی‌مرکز و چندوجهی حرکت می‌کند. رسانه‌ها به‌عنوان ابزارهای کلیدی در این فرآیند، نقش مهمی در شکل‌دهی به تصویر ما از دنیا به وجود می‌آورد.

سرزمین‌زدایی ناشی از جهانی‌شدن، فشردگی زمان و تعدد مراجع اجتماعی از جمله تغییرات پیش‌رو هستند که بر هویت و فرهنگ تأثیر می‌گذارند. کانون‌های قدرت دریافته‌اند که برای حفظ سلطه خود، نیاز به کنترل ذهن و روح انسان‌ها دارند و رسانه‌ها ابزار اصلی این کنترل هستند. رهبر معظم انقلاب نیز به اهمیت رسانه‌ها در گام دوم انقلاب اشاره کرده و بر لزوم مقابله با تهاجم فرهنگی دشمنان تأکید کرده‌اند.

«معنویت و ضد اخلاق نهاده است و هم‌اکنون تهاجم روزافزون دشمنان به دل‌های پاک جوانان و نوجوانان و حتی نونهالان با بهره‌گیری از این ابزارها را به چشم خود می‌بینیم. دستگاه‌های مسئول حکومتی باید با هوشمندی و مسئولیت‌پذیری به این چالش‌ها پاسخ دهند و برنامه‌های کوتاه‌مدت و میان‌مدت برای تقویت فرهنگ و معنویت در جامعه تنظیم و اجرا کنند. این مسئولیت تنها بر عهده نهادهای حکومتی نیست و همه افراد و نهادها باید در این راستا همکاری کنند.»